

Конституційний Суд України
вул. Жилянська, 14, м. Київ, 01033

Суб'єкт права на конституційне подання:
48 народних депутатів України

Уповноважений представник суб'єкта права на конституційне подання за дорученням:

Власенко Сергій Володимирович,
народний депутат України
(посвідчення №170),
вул. Садова, 3а, кім. 514, м. Київ, 0 1008,

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Господарського кодексу України, Закону України «Про управління об'єктами державної власності», Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142

Відповідно до пункту 1 частини першої, частини другої статті 150 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (*Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141*) (далі – Конституція України; Основний Закон України), статей 51, 52 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII (*Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 35, стор. 6, ст. 376*) (далі – Закон України «Про Конституційний Суд України») суб'єкт права на конституційне подання – 48 народних депутатів України звертаються до Конституційного Суду України з письмовим клопотанням:

визнати такими, що не відповідають статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині другій статті 19, пункту 5 статті 116 Конституції України, положення абзацу дев'ятого частини восьмої статті 73, абзацу чотирнадцятого частини третьої статті 90 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV (*Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 18, стаття 144*) (далі – Господарський кодекс України),

Конституційний Суд України

03/246 від 15.06.2020

пункту 17-2, підпункту «т» пункту 18 частини другої статті 5, пунктів 4-1, 14-2 частини першої статті 6, підпункту «и» пункту 3 частини першої статті 7, абзаців першого, другого частини третьої статті 11, абзацу першого частини другої статті 11-2, статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» від 21 вересня 2006 року № 185-V (*Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 46, стор. 1502, стаття 456*) (далі – Закон України «Про управління об'єктами державної власності») в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» від 2 червня 2016 року № 1405-VIII (*Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 28, стор. 16, стаття 533*) (далі – Закон № 1405-VIII);

визнати такими, що не відповідають статті 1, частині другій статті 6, частині першій, другій статті 8, частині другій статті 19, статті 75, пункту 12 частини першої статті 92, пункту 5 статті 116 Конституції України, положень абзацу четвертого частини шостої статті 73 Господарського кодексу України, пунктів 16-1, 17-2, підпунктів «с», «ф» пункту 18 частини другої статті 5, частини першої, абзацу другого частини другої статті 11-2 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII;

визнати такими, що не відповідають статтям 1, частині другій статті 5, частин першої, другої 8, частині четвертій статті 13, частині першій статті 17, частині першій статті 38 Конституції України положень статті 1 Закону України «Про управління об'єктами державної власності», пункту 2 Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143 «Деякі питання управління об'єктами державної власності» (*Офіційний вісник України, 2017 р., № 24, стор. 121, стаття 687, код акта 85285/2017*), та пункту 1 Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142 «Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі» (*Офіційний вісник України, 2017 р., № 24, стор. 113, стаття 686, код акта 85284/2017*).

На обґрунтування тверджень щодо неконституційності наведених положень Господарського кодексу України, Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII та актів Кабінету Міністрів України зазначаємо.

1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава (стаття 1 Конституції).

Правова держава – це держава, у якій організація й діяльність державної влади у її взаєминах з індивідами заснована на праві і йому відповідає.

Ідея правової держави спрямована на обмеження влади держави правом; на встановлення правління законів, а не людей; на забезпечення безпеки людини в її взаємодіях з державою.

За Основним Законом носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ; народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування; право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами (частини друга, третя статті 5).

Юридичним вираженням суверенної волі Українського народу є Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року від його імені (преамбула Конституції). Основний Закон України як акт установчої влади, що належить народу, визначає, зокрема, засади державного устрою, принципи здійснення державної влади, систему і межі компетенції органів державної влади, механізм реалізації державно-владних повноважень.

Конституція України містить низку фундаментальних щодо здійснення державної влади положень, за якими: права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3); ніхто не може узурпувати державну владу (частина четверта статті 5); державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України (стаття 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції і повинні відповідати їй; норми Конституції України є нормами прямої дії (стаття 8); органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Названі конституційні приписи, перебуваючи у системному взаємозв'язку, відображають фундаментальне положення конституціоналізму щодо необхідності обмеження державної влади з метою забезпечення прав і свобод людини та зобов'язують наділених державною владою суб'єктів діяти виключно відповідно до встановлених Конституцією України цілей їх утворення.

Для гарантування конституційного порядку, сталого функціонування держави з метою утвердження прав і свобод людини та забезпечення гідних умов життя Конституція України передбачає структуровану, багаторівневу,

ієрархічну систему органів державної влади, які наділені відповідною компетенцією, мають свій предмет відання та владні повноваження.

Одним із основних принципів конституційного ладу України є побудова і реалізація державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову. Вказаний принцип нормативно втілено в положеннях статті 6 Конституції України, відповідно до частини другої якої органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України. Даний конституційний імператив системно розвинуто в положеннях іншої норми Основного Закону України – частини другої статті 19, згідно з якими органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України.

Метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є, зокрема, розмежування повноважень між різними органами державної влади, що означає самостійне виконання кожним із них своїх функцій та здійснення повноважень відповідно до Конституції України та законів України (абзац другий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 8 липня 2016 року № 5-рп/2016 у справі № 1-27/2016 (*Офіційний вісник України, 2016 р., № 57, стор. 80, ст. 1979, код акта 82548/2016*)).

2. Конституція України визначила Кабінет Міністрів України вищим органом в системі органів виконавчої влади, який у своїй діяльності керується Конституцією і законами України (частини перша, третя статті 113).

Стаття 116 Конституції України наділяє Кабінет Міністрів України низкою конституційно закріплених повноважень, серед яких забезпечення державного суверенітету і економічної самостійності України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції України і законів України, актів Президента України; забезпечення проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; управління об'єктами державної власності відповідно до закону.

Аналіз наведених норм Конституції України обумовлює висновок, що **Кабінет Міністрів України як найвищий орган у системі органів виконавчої влади, здійснюючи управління об'єктами державної власності, забезпечує економічну та фінансову безпеку держави.**

Таким чином, Основний Закон України визначив Кабінет Міністрів України єдиним суб'єктом, якому довірено здійснювати від імені та в інтересах держави функцію управління об'єктами державної власності.

Конституція України гарантує право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності (частини перша, четверта статті 41).

Правовий статус суб'єктів права різних форм власності ґрунтується на єдиних конституційних принципах. Разом з тим правовий статус кожного з них має особливості, що і характеризують того чи іншого суб'єкта права власності як такого. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності як у тому, що є загальним для них, так і в його особливостях відповідно до законів, дія яких на них поширюється (абзац третій підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 10 червня 2003 року № 11-рп/2003 у справі № 1-11/2003 (*Офіційний вісник України, 2003 р., № 25, стор. 279, стаття 1217, код акта 25505/2003*)).

Власність є матеріальною основою суспільного розвитку, а питання володіння, користування і розпорядження нею – ключовими у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування (Рішення Конституційного Суду України від 29 вересня 2009 року № 22-рп/2009 у справі № 1-45/2009 (*Офіційний вісник України, 2009 р., № 78, стор. 41, ст. 2651, код акта 48091/2009*)).

Таким чином, усунення власника від його права вільно володіти, користуватися та розпоряджатися його власністю є порушенням конституційного принципу непорушності права власності.

Передусім державна власність забезпечує національну безпеку (у контексті статті 17 Конституції України), досягнення загальнонаціональних цілей, задоволення суспільних інтересів та потреб. Державне управління в сфері відносин власності повинно здійснюватись з метою створення більш сприятливого середовища для функціонування та діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки та формування показників ефективності їх діяльності.

У сучасних умовах питання управління об'єктами державної власності в Україні є над актуальними. Наразі предметом ревізії та реформування концептуальних підходів держави є питання не лише позиціонування її як власника майна, але й у цьому контексті як законотворця, регулятора, учасника, тобто суб'єкта, що визначає і нормативно закріплює правила поведінки всіх суб'єктів економічної діяльності, а також як учасника, який здійснює повноваження регулятора економічних відносин.

Крім того, державне управління об'єктами державної власності впливає на стан суспільства, розвиток економічного життя та політичного устрою. Держава, будучи найбільшим власником, здійснює управління об'єктами державної власності та регулювання процесів трансформації відносин власності в Україні.

Управління – це вплив на об'єкт, систему, процес з метою збереження їх сталості або переведення з одного стану в інший відповідно до встановленої мети.

Держава, виступаючи в якості суб'єкта управління, надає державному управлінню власністю специфічних якостей, серед яких необхідно виділити наступні:

системності – завдяки цій якості управління здійснюється скоординовано, цілеспрямовано, ефективно та постійно;

верховенства – держава централізовано бере на себе зобов'язання здійснювати та координувати управління з метою забезпечення суспільних інтересів;

визначеності – межі розповсюдження державного управління можуть бути визначені не лише як такі, що існують в рамках національної держави, а й ті, що виходять за її кордони та проявляються в зовнішній політиці держави.

Отже, процес управління державною власністю має бути спрямований на досягнення стратегічних і тактичних цілей розвитку національного господарства.

З метою забезпечення ефективного управління державною власністю держава повинна дотримуватися низки умов, а саме: здійснювати управління та керування державними підприємствами з метою задоволення національних та суспільних інтересів; виконувати роль регулятора макроекономічних процесів; здійснювати чіткий перерозподіл фінансових ресурсів та підвищувати рівень зайнятості населення.

Конституційний Суд України у Рішенні від 29 вересня 2009 року № 22-рп/2009 у справі № 1-45/2009 (*Офіційний вісник України, 2009 р., № 78, стор. 41, ст. 2651, код акта 48091/2009*) сформував правову позицію, відповідно до якої положення пункту 5 статті 116 Конституції України щодо здійснення Кабінетом Міністрів України управління об'єктами державної власності відповідно до закону є приписом стосовно того, як має діяти Уряд України, здійснюючи повноваження щодо реалізації прав держави як власника, – не на власний розсуд, а згідно із законом, який регулює ці відносини.

Прикметно, що повноваження Кабінету Міністрів України, на відміну від повноважень Верховної Ради України та Президента України, можуть визначатись не лише Конституцією України, а й законами України (пункт 10 статті 116 Основного Закону України). Так, відповідно до Конституції України організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією і законами України; організація і діяльність органів виконавчої влади визначаються виключно законами України (пункт 12 частини першої статті 92, частина друга статті 120 Конституції України).

Водночас будь-яке повноваження Кабінету Міністрів України або іншого органу виконавчої влади не може визначатися законом усупереч конституційним приписам, на чому наголошував Конституційний Суд України у Рішенні від 13 червня 2019 року № 5-рп/2019 у справі № 1-17/2018(5133/16) (*Офіційний вісник України, 2019 р., № 56, стор. 50, ст. 1949, код акта 95193/2019*).

Відтак законодавче регулювання здійснення Кабінетом Міністрів України управління об'єктами державної власності може полягати виключно у визначенні механізмів такого управління, проте за жодних обставин не може позбавляти чи обмежувати вищий орган у системі органів виконавчої влади конституційних повноважень щодо забезпечення реалізації прав держави як власника.

3. Правові основи управління об'єктами державної власності визначаються Законом України «Про управління об'єктами державної власності», яким до 25 червня 2016 року передбачалося делегування суб'єктом управління об'єктами державної власності до наглядових рад господарських організацій, у статутних капіталах яких є корпоративні права держави, представників держави, яким надавалися доручення для голосування в межах поставлених завдань.

Тобто такі представники здійснювали свої повноваження у складі наглядових рад господарських організацій не на власний розсуд, а від імені держави в особі суб'єкта управління об'єктами державної власності та у визначених цим суб'єктом межах.

Разом з тим Законом № 1405-VIII (набрав чинності 25 червня 2016 року) було внесено суттєві зміни в законодавче регулювання щодо управління державними підприємствами, які звузили повноваження Уряду України здійснювати від імені держави управління об'єктами державної власності.

Так, до органів управління державних акціонерних товариств та унітарних державних підприємств віднесено наглядову раду, яка в межах компетенції, визначеної статутом підприємства та законом, зокрема, контролює та регулює діяльність керівника підприємства (голови та членів виконавчого органу акціонерного товариства).

При цьому запроваджено інститут незалежних членів наглядової ради, кількість яких повинна становити більшість членів наглядової ради державного підприємства (частина друга статті 11-2 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII).

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII суб'єкти управління об'єктами державної власності здійснюють управління корпоративними правами держави в господарських товариствах, функції з управління якими вони здійснюють, та державними унітарними підприємствами шляхом призначення представників держави для участі у загальних зборах господарських товариств та шляхом **призначення (обрання) представників держави і незалежних членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, єдиним акціонером (учасником) яких є держава.** У разі якщо держава не є єдиним акціонером (учасником) господарського товариства, відповідний суб'єкт управління об'єктами державної власності забезпечує надання кандидатур членів наглядової ради загальним зборам акціонерів (учасників).

За змістом положень абзаців другого, третього частини третьої статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII **представник держави на засіданнях наглядових рад** (член наглядової ради) **самостійно приймає рішення з питань порядку денного**. Виняток з цього правила становить лише голосування представника держави на загальних зборах та лише з певних питань, яке здійснюється ним на підставі довіреності із завданням на голосування з цього питання.

Водночас жодних обмежень щодо права представника держави самостійно (без відповідної довіреності) приймати рішення з питань порядку денного на засіданнях наглядової ради Закон України «Про управління об'єктами державної власності» не містить.

У свою чергу **незалежний член наглядової ради** має рівні права і обов'язки з іншими її членами, під час здійснення повноважень члена наглядової ради керується законами України та професійним досвідом щодо доцільності прийняття відповідних рішень, інтересами державного підприємства, **самостійно визначається щодо голосування з усіх питань порядку денного засідання наглядової ради** (частина четверта статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII).

Така самостійність вочевидь не зумовлює обов'язку члена наглядової ради безумовно керуватися інтересами держави.

Наявність незалежних членів наглядових рад державних підприємств також інтегровано у положеннях, внесених Законом № 1405-VIII, до абзацу дев'ятого частини восьмої статті 73, абзацу чотирнадцятого частини третьої статті 90 Господарського кодексу України, пункту 17-2, підпункту «т» пункту 18 частини другої статті 5, пунктів 4-1, 14-2 частини першої статті 6, підпункту «и» пункту 3 частини першої статті 7, статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності».

Аналіз правового статусу наглядових рад як органу управління підприємством та обсягу їх компетенції свідчить, що віднесені до їх повноважень питання є складовими елементами управління об'єктами державної власності, що відповідно до пункту 5 статті 116 Конституції України повинно здійснюватися Кабінетом Міністрів України.

За таких обставин, лише Уряд України як суб'єкт управління об'єктами державної власності наділений усією повнотою повноважень щодо такого управління. Відтак члени наглядових рад державних підприємств під час здійснення своїх функцій не можуть діяти на власний розсуд (бути незалежними), а повинні представляти інтереси держави в такому органі управління відповідно до наданих їм Кабінетом Міністрів України доручень (завдань щодо голосування).

Проте зміни, запроваджені Законом № 1405-VIII в управлінні державними підприємствами, призвели до втрати членами наглядових рад таких підприємств свого основного призначення – представництва інтересів держави як власника в органі управління (наглядовій раді)

державного підприємства, що в свою чергу позбавило Кабінет Міністрів України повноти повноважень, передбачених пунктом 5 статті 116 Конституції України, стало перешкодою для ефективної реалізації Урядом України функцій з управління об'єктами державної власності в інтересах Українського народу, втрати контролю за ключовими фінансовими потоками, на основі яких формуються фінансові ресурси держави, необхідні для виконання нею своїх функцій.

У зв'язку з цим, держава, навіть маючи контрольний пакет акцій, у багатьох випадках виявляється в ролі номінального (пасивного) власника, дозволяючи іншим особам (виключно в їх власних інтересах) здійснювати повний контроль за діяльністю державних підприємств, управління ними з метою використання їх економічного потенціалу.

З огляду на зазначене положення абзацу дев'ятого частини восьмої статті 73, абзацу чотирнадцятого частини третьої статті 90 Господарського кодексу України, пункту 17-2, підпункту «т» пункту 18 частини другої статті 5, пунктів 4-1, 14-2 частини першої статті 6, підпункту «и» пункту 3 частини першої статті 7, абзаців першого, другого частини третьої статті 11, абзацу першого частини другої статті 11-2, статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону № 1405-VIII не відповідають статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині другій статті 19, пункту 5 статті 116 Конституції України.

4. Одним із найважливіших принципів правової держави Конституція України визначає принцип верховенства права.

Частини перша, друга статті 8 Основного Закону України передбачають, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Конституційний Суд України сформулював визначення терміну «верховенство права» в абзаці другому підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини свого Рішення від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 у справі № 1-33/2004 (*Офіційний вісник України, 2004 р., № 45, стор. 41, стаття 2975, код акта 30642/2004*): «Верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо».

Також у Рішенні від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019 (3426/19) (*Офіційний вісник України, 2019 р., № 57, стор. 150, стаття 1984, код акта 95227/2019*) Конституційний Суд України зазначив: «Верховенство права як нормативний ідеал, до якого має прагнути кожна система права, і як універсальний та інтегральний принцип права необхідно розглядати, зокрема, в

контексті таких основоположних його складових: принцип законності, принцип поділу державної влади, принцип народного суверенітету, принцип демократії, принцип юридичної визначеності, принцип справедливого суду.

Діяльність правотворчих і правозастосовчих органів держави має здійснюватися за принципом верховенства права і прямої дії норм Конституції України, а повноваження – у встановлених Основним Законом України межах і відповідно до законів (абзац третій підпункту 4.3 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018 у справі № 1-6/2018 (*Офіційний вісник України, 2018 р., № 37, стор. 132, стаття 1314, код акта 90038/2018*).

За змістом правової позиції Конституційного Суду України (абзаци третій – п'ятий підпункту 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019(3426/19) (*Офіційний вісник України, 2019 р., № 57, стор. 150, стаття 1984, код акта 95227/2019*) в аспекті статті 8 Конституції України юридична визначеність означає несуперечливість такого регулювання та недопустимість його зміни з порушенням засадничих принципів права.

Також слід акцентувати, що Конституційний Суд України в абзаці першому підпункту 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 1 квітня 2008 року № 4-рп/2008 у справі № 1-8/2008 (*Офіційний вісник України, 2008 р., № 28, стор. 150, стаття 904, код акта 42775/2008*) зазначив, що Конституція України як правовий акт з найвищою юридичною силою, закріплюючи принцип верховенства права (стаття 8 Конституції України), послідовно приводить принцип верховенства закону у системі нормативно-правових актів.

Частиною першою статті 92 Основного Закону України закріплено принцип пріоритету (верховенства) закону в системі інших нормативно-правових актів, за допомогою якого здійснюється правове регулювання найважливіших суспільних відносин. При цьому перелік питань, що мають регулюватися виключно законами України, зокрема **організація і діяльність органів виконавчої влади, здійснення Кабінетом Міністрів України управління об'єктами державної власності, має імперативний характер, а це означає, що всі рішення стосовно них повинні прийматися у формі закону.**

Норми Конституції України, перебуваючи у системному і органічному зв'язку як цілісне тіло Основного Закону, обумовлюють обов'язок держави в сфері економіки не лише забезпечити макроекономічне регулювання та підтримку інфраструктури економіки, а й забезпечувати законодавче регулювання, яке гарантує функціонування економіки згідно з конституційно визначеними пріоритетами, зокрема забезпечуючи баланс між приватною, колективною і державною формами власності на окремі виробничі ресурси і майно.

Тому пунктом 5 статті 116 Основного Закону України конституцієдавець, здійснюючи установчу владу, дбаючи, як вказано в преамбулі Конституції України, про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, в якості конституційної гарантії виконання державою своїх зобов'язань зі

збереження стабільності в сфері економічної безпеки та забезпечення соціальної спрямованості економіки передбачив регулювання порядку управління об'єктами державної власності виключно на рівні закону.

Саме у такий спосіб Конституція України встановила, що **Верховна Рада України має не лише право, а й обов'язок у відповідному законі визначити механізм реалізації Кабінетом Міністрів України повноважень з управління об'єктами державної власності.**

З огляду на зазначене підзаконними нормативно-правовими актами не можуть вирішуватися питання, які відповідно до Конституції України повинні бути врегульовані виключно законом.

Закон України «Про управління об'єктами державної власності» наділяє наглядові ради державних підприємств широким колом повноважень.

Таким чином, після формування складу наглядової ради низка функцій щодо управління об'єктами державної власності передається вказаному органу без закріплення на рівні закону механізму реального впливу Кабінету Міністрів України як єдиного суб'єкта управління об'єктами державної власності, визначеного Конституцією України, на діяльність такого органу та прийняті ним рішення.

За таких обставин визначення виключно на рівні закону організації діяльності наглядової ради державного підприємства як складової механізму управління Урядом України об'єктами державної власності, у тому числі встановлення вимог до якісного складу цього органу, а також окреслення кола осіб, які не можуть входити до складу наглядової ради, набуває стратегічного для інтересів держави значення, оскільки від цього залежить можливість ефективного управління об'єктами державної власності, реальна спроможність держави реалізувати свої права власника та забезпечувати виконання покладених на неї Основним Законом України функцій.

Натомість, незважаючи на те, що вимога щодо вирішення зазначених питань на рівні закону обумовлюється приписами пункту 5 статті 116 Конституції України, абзацом четвертим частини шостої статті 73 Господарського кодексу України, пунктами 16-1, 17-2, підпунктами «с», «ф» пункту 18 частини другої статті 5, частиною першою, абзацом другим частини другої статті 11-2 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» до повноважень Кабінету Міністрів України віднесено:

визначення критеріїв, відповідно до яких утворення наглядової ради є обов'язковим на державних унітарних підприємствах;

затвердження вимог до незалежних членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі;

визначення порядку:

– утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного унітарного підприємства та її комітетів;

– визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які

беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі.

Таке законодавче регулювання суперечить приписам пункту 5 статті 116 Конституції України та надає можливість Уряду України на власний розсуд визначати окремі елементи механізму управління об'єктами державної власності, які мали б бути встановлені виключно на рівні закону, що в свою чергу не відповідає положенням статей 6, 8, 19 Основного Закону України.

Таким чином, закріплення Законом України «Про управління об'єктами державної власності» незалежності членів наглядових рад від Кабінету Міністрів України та їх самостійності під час прийняття ними рішень (голосування) – з одного боку, та покладення на Кабінет Міністрів України функцій щодо врегулювання питань організації роботи наглядових рад, їх кількісного і якісного наповнення – з іншого, призвело до обмеження конституційних повноважень Уряду України з управління об'єктами державної власності.

Зокрема, інформаційні агентства в мережі Інтернет неодноразово поширювали висловлювання Глави правління НАК «Нафтогаз України» Андрія Коболева щодо відсутності повноважень Кабінету Міністрів України ухвалювати кадрові рішення, зокрема, призначати, звільняти, змінювати заробітну плату, випускати премії керівництву вказаної державної компанії, що є виключною прерогативою наглядової ради.

Оплата праці членів наглядових рад державних підприємств, включення до складу зазначених органів іноземних громадян останнім часом є елементом суспільної нестабільності, виступає чинником порушення злагоди в українському суспільстві.

З огляду на зазначене, наділення Кабінету Міністрів України повноваженнями щодо самостійного врегулювання відносин, пов'язаних з управлінням об'єктами державної власності, замість їх встановлення на рівні закону не відповідає статті 1, частині другій статті 6, частині першій, другій статті 8, частині другій статті 19, статті 75, пункту 12 частини першої статті 92, пункту 5 статті 116 Конституції України.

5. Законом України «Про управління об'єктами державної власності» не встановлено жодних критеріїв чи обмежень щодо осіб, які можуть бути представниками держави в наглядовій раді державного підприємства.

При цьому визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних підприємств, віднесено до компетенції Кабінету Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143 «Деякі питання управління об'єктами державної власності» затверджено Порядок визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад

господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, пунктом 2 якого встановлено, що представником держави до складу наглядової ради підприємства або який бере участь у загальних зборах чи обирається до складу наглядової ради товариства, є **фізична особа**, що відбирається та призначається (обирається) відповідно до цього Порядку.

Частиною першою статті 11-3 вказаного Закону визначено, що **незалежним членом наглядової ради** не може бути особа, яка:

1) є або протягом останніх п'яти років була посадовою особою такого державного унітарного підприємства або господарського товариства, або його дочірнього підприємства, філії, представництва та/або іншого відокремленого підрозділу;

2) є або протягом останніх трьох років була працівником такого державного унітарного підприємства або господарського товариства, або його дочірнього підприємства, філії, представництва та/або іншого відокремленого підрозділу;

3) є афілійованою особою (в значенні, наданому цьому терміну в Законі України «Про акціонерні товариства») такого державного унітарного підприємства або господарського товариства та/або його акціонерів (учасників), або його дочірнього підприємства, філії, представництва та/або інших відокремлених підрозділів та/або їх посадових осіб;

4) отримує або отримувала від такого державного унітарного підприємства або господарського товариства, або його дочірнього підприємства, філії, представництва та/або іншого відокремленого підрозділу будь-які доходи, крім доходів у вигляді винагороди за виконання функцій члена наглядової ради;

5) є власником корпоративних прав такого господарського товариства (самостійно або разом з афілійованими особами) або представляє інтереси такого власника;

6) є державним службовцем чи представником держави;

7) є аудитором такого державного унітарного підприємства або господарського товариства, або була ним протягом певного періоду за останні три роки, що передували її призначенню (обранню) до наглядової ради;

8) бере участь в аудиті такого державного унітарного підприємства або господарського товариства, або його дочірнього підприємства, філії, представництва та/або іншого відокремленого підрозділу як аудитор, який працює у складі аудиторської організації, або брала участь у такому аудиті протягом певного періоду за останні три роки, що передували її призначенню (обранню) до наглядової ради;

9) має або мала протягом останнього року господарські або цивільно-правові відносини з таким державним унітарним підприємством або господарським товариством, або його дочірнім підприємством, філією, представництвом та/або іншим відокремленим підрозділом безпосередньо чи як

акціонер (учасник), керівник або член виконавчого органу суб'єкта господарювання, яке має або мало такі зв'язки;

10) працювала на посаді незалежного члена у складі наглядової ради такого державного унітарного підприємства або господарського товариства протягом трьох строків;

11) є близькою особою з особами, зазначеними у пунктах 1-10 частини першої цієї статті (термін «близька особа» вживається у значенні, визначеному в Законі України «Про запобігання корупції»).

Відтак частиною першою статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» **фактично передбачено можливість обрання незалежним членом наглядової ради особи, яка не є громадянином України.**

Вимоги до незалежного члена наглядової ради відповідно до частини другої статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» затверджує Кабінет Міністрів України.

Так, Вимоги до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 142. Згідно з пунктом 1 вказаних Вимог кандидатурою на посаду незалежного члена наглядової ради є **фізична особа**, яка відповідає вимогам стосовно незалежних членів, визначених Законом України «Про управління об'єктами державної власності», та вимогам стосовно незалежних директорів, визначених Законом України «Про акціонерні товариства».

При цьому слід враховувати, що поняття «фізична особа» у цивільному та інших галузях законодавства визначається для позначення людини (не лише громадянина України, а й і громадянина іншої держави чи особи без громадянства) як учасника відповідних правовідносин.

Таким чином, **Кабінет Міністрів України своїми нормативно-правовими актами надав можливість не лише громадянам України, а й громадянам інших держав як фізичним особам бути членами наглядової ради державного підприємства.**

На сьогодні Кабінет Міністрів України широко застосовує практику призначення незалежними членами до наглядових рад стратегічних державних компаній громадян іноземних держав, які мають вирішальний вплив на прийняття рішень з управління об'єктами державної власності, оскільки згідно з частиною другою статті 11-2 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» **кількість незалежних членів наглядової ради повинна становити більшість від її складу.**

Так, станом на сьогодні наглядові ради сформовано, зокрема, у таких стратегічних для національної економіки та безпеки держави компаніях як:

– АТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», яке є провідним підприємством паливно-енергетичного комплексу та, крім суто

комерційної діяльності, виконує важливу соціальну роль, забезпечуючи населення, бюджетні установи та комунальних споживачів природним газом;

– АТ «Магістральні газопроводи України», діяльність якого спрямовується на, зокрема, сприяння безперебійного транспортування природного газу магістральними газопроводами, сприяння у розробці та впровадженні стратегії та розвитку газотранспортної системи, транспортування природного газу, підвищення рівня енергетичної безпеки держави та розвитку газотранспортної системи;

– АТ «Українська залізниця» – національний перевізник вантажів та пасажирів;

– ПрАТ «Національна енергетична компанія «Укренерго», до компетенції якого віднесено надання послуг з передачі електричної енергії, забезпечення технічного обслуговування системи передачі, підтримання її в експлуатаційній готовності, дотримання вимог енергетичної безпеки України;

– АТ «Укрпошта», яке виконує функції національного оператора поштового зв'язку, забезпечує права громадян на доступні поштові послуги;

– ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль», що забезпечує 62% авіаційних пасажирських перевезень України;

– ДП «Адміністрація морських портів України», завданням якого є, зокрема, забезпечення безпеки мореплавства в межах акваторії морського порту, затвердження та організація виконання планів розвитку морських портів, підготовка пропозицій щодо їх удосконалення.

При цьому, за наявною на офіційних вебсайтах вказаних підприємств інформацією до складу їх наглядових рад входять у переважній більшості громадяни іноземних держав, що призводить до втрати суверенності в управлінні об'єктами державної власності Кабінетом Міністрів України, неможливості реалізації власної національної стратегії розвитку та ставить під загрозу можливість виконання державою її найважливіших функцій, визначених статтею 17 Основного Закону України, щодо захисту суверенітету, територіальної цілісності України, забезпечення її економічної й інформаційної безпеки.

6. Преамбулою Конституції України закріплено прагнення розвивати і зміцнювати Україну як демократичну, соціальну, правову державу, піклуватися про зміцнення громадянської злагоди на землі України.

Стаття 1 Конституції України передусім характеризує Україну як суверенну і незалежну державу, що з погляду на важливість цих ознак для самого існування і повноцінного функціонування держави є цілком закономірним.

Суверенітет – це одна з істотних ознак держави, її можливість повноправно здійснювати внутрішньо та зовнішньополітичні справи, не допускати втручання в свою діяльність іноземних держав та інших внутрішньодержавних сил (організацій).

У демократичній державі саме народ визнається носієм суверенітету і єдиним джерелом влади, яку він може здійснювати безпосередньо або через органи державної влади. Тому наявність суверенітету для державної влади є необхідною передумовою реалізації органами державної влади покладених на них завдань і функцій.

Суверенітет держави, тобто державний суверенітет, похідний від народного суверенітету. При цьому, народний і державний суверенітет настільки взаємозв'язані, що неможлива повна реалізація народом суверенітету без наявності держави і, навпаки, процвітання розвинутої демократичної держави, яка не визнає так чи інакше суверенітету свого народу.

Конституція України носієм суверенітету й єдиним джерелом влади в Україні визнає її народ (ст. 5) – громадяни України усіх національностей (преамбула Основного Закону України).

Саме тому стаття 38 Конституції України закріпила право брати участь в управлінні державними справами саме за громадянами України.

При цьому варто врахувати, що за змістом частини першої статті 26 Конституції України іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Один з таких винятків і закріплено у частині першій статті 38 Основного Закону України в частині права брати участь в управлінні державними справами.

Громадяни України, реалізуючи своє конституційне право брати участь в управлінні державними справами, мають безумовне право здійснювати контроль у фінансово-економічній сфері держави, у тому числі шляхом участі в управлінні об'єктами державної власності через входження до складу наглядових рад державних підприємств.

Водночас надання права участі у складі наглядових рад державних підприємств іноземним громадянам порушує конституційні гарантії участі в управлінні державними справами виключно громадян України як єдиного джерела влади в державі.

Згідно з статтею 17 Конституції України захист суверенітету та територіальної цілісності України, забезпечення її економічної й інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою усього Українського народу.

У статті 1 Закону України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII (*Відомості Верховної Ради України, 2018, № 31, ст.241*) наголошується, що загрози національній безпеці України – явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України.

У зв'язку з цим, включення до складу наглядових рад державних корпорацій та монополій, які розпоряджаються фінансами, впливають на стратегічний розвиток, формують виконавчі органи цих державних підприємств, громадян іноземних держав безумовно є загрозою національній безпеці України. Указане обумовлено тим, що іноземець, зберігає правовий зв'язок зі своєю державою, підкоряється її законам і користується її захистом, що, у свою чергу, перешкоджає притягненню такої особи до відповідальності за шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України.

Стаття 1 Конституції України визначає Україну також соціальною державою.

Як соціальна держава Україна визнає людину найвищою соціальною цінністю, розподіляє суспільне багатство згідно з принципом соціальної справедливості та піклується про зміцнення громадянської злагоди у суспільстві.

Основними завданнями соціальної держави є створення умов для реалізації соціальних та економічних прав людини.

Зміст і значення спрямованості діяльності соціальної держави, визнання нею суб'єктивних публічних прав людини і громадянина обумовлюють відповідальність держави перед людиною за свою діяльність (стаття 3 Конституції України).

Згідно з частиною четвертою статті 13 Конституції України держава забезпечує соціальну спрямованість економіки, що є основою для реалізації соціальних прав громадян.

Основними принципами такої спрямованості є раціональність, соціальна справедливість, рівність, соціальна безпека та реальність.

Згідно з Конституцією України ознаками України як соціальної держави є соціальна спрямованість економіки, закріплення та державні гарантії реалізації соціальних прав громадян, зокрема їх прав на соціальний захист і достатній життєвий рівень (статті 46, 48) тощо. Це зобов'язує державу відповідним чином регулювати економічні процеси, встановлювати і застосовувати справедливі та ефективні форми перерозподілу суспільного доходу з метою забезпечення добробуту всіх громадян (абзац третій підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 17 березня 2005 року № 1-рп/2005 в справі № 1-10/2005 (*Офіційний вісник України, 2005 р., № 13, стор. 290, стаття 673, код акта 31917/2005*)).

Відповідно до частини четвертої статті 13 Конституції України держава забезпечує зокрема, соціальну спрямованість економіки, а згідно з частиною першою статті 17 Основного Закону України – забезпечення економічної безпеки України є найважливішими функціями держави. Таким чином, за змістом Конституції, Україна як держава із соціально спрямованою економікою зобов'язана розвивати інструменти забезпечення гарантій, проголошених Основним Законом України.

Так, указані положення статей 13 та 17 Конституції України зобов'язують державу нести відповідальність за впровадження системи заходів щодо утримання збалансованої ролі держави в соціально-економічних процесах.

Крім того, той факт, що соціальна спрямованість економіки є невід'ємним елементом функціонування держави, покладає на її органи, передусім на єдиний орган законодавчої влади, відповідальність за зміст законодавчого регулювання, яке зумовлює розбалансування засад економічного устою в державі. Як представницький орган Українського народу Верховна Рада України зобов'язана дбати про наповнення ефективними механізмами законодавчого регулювання найважливіших запобіжників підвищення соціальної напруги в суспільстві, яка в свою чергу може стати каталізатором політичних та інших криз.

Водночас здійснення управління об'єктами державної власності, у тому числі стратегічного значення, іноземцям через їх входження до складу наглядових рад, унеможлиблює забезпечення економічної та інформаційної безпеки, які є найважливішими функціями держави згідно зі статтею 17 Конституції України, та забезпечення державою соціальної спрямованості економіки, як того вимагає частина четверта статті 13 Основного Закону України.

Наведене дає підстави для висновку про невідповідність статтям 1, частині другій статті 5, частин першої, другої 8, частині четвертій статті 13, частині першій статті 17, частині першій статті 38 Конституції України положень статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності», пункту 2 Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та пункту 1 Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142.

Враховуючи те, що Конституція України має найвищу юридичну силу, а закони та інші нормативно-правові акти повинні їй відповідати, зважаючи на необхідність утвердження конституційного правопорядку та забезпечення балансу влади в державі, на підставі статей 8, 147, 150, 152 Конституції України, керуючись статтями 7, 8, 50, 51, 52 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) щодо відповідності Конституції України (конституційності)

окремих положень Господарського кодексу України, Закону України «Про управління об'єктами державної власності», Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142.

2. Визнати такими, що не відповідають статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині другій статті 19, пункту 5 статті 116 Конституції України, положення абзацу дев'ятого частини восьмої статті 73, абзацу чотирнадцятого частини третьої статті 90 Господарського кодексу України, пункту 17-2, підпункту «т» пункту 18 частини другої статті 5, пунктів 4-1, 14-2 частини першої статті 6, підпункту «и» пункту 3 частини першої статті 7, абзаців першого, другого частини третьої статті 11, абзацу першого частини другої статті 11-2, статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності».

3. Визнати такими, що не відповідають статті 1, частині другій статті 6, частині першій, другій статті 8, частині другій статті 19, статті 75, пункту 12 частини першої статті 92, пункту 5 статті 116 Конституції України, положень абзацу четвертого частини шостої статті 73 Господарського кодексу України, пунктів 16-1, 17-2, підпунктів «с», «ф» пункту 18 частини другої статті 5, частини першої, абзацу другого частини другої статті 11-2 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності».

4. Визнати такими, що не відповідають статтям 1, частині другій статті 5, частин першої, другої 8, частині четвертій статті 13, частині першій статті 17, частині першій статті 38 Конституції України положень статті 11-3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності», пункту 2 Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та пункту 1 Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142.

5. Залучити до участі у цьому конституційному провадженні за дорученням народних депутатів України уповноваженого представника суб'єкта права на конституційне подання народного депутата України Власенка Сергія Володимировича.

6. У зв'язку із значним суспільним резонансом порушеного у конституційному поданні питання просимо відповідно до статей 64, 75 Закону України «Про Конституційний Суд України» визнати конституційне провадження за вказаним конституційним поданням невідкладним та розглядати справу у порядку усного провадження.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ТА МАТЕРІАЛІВ, ЩО ДОДАЮТЬСЯ:

1) додаток до конституційного подання щодо невідповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Господарського кодексу України, Закону України «Про управління об'єктами державної власності», Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142, з підписами 48 народних депутатів України на 3 арк.;

9 2) витяг з Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР на арк.;

3) витяг із Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII на 2 арк.;

4) витяг із Господарського кодексу України на 2 арк.;

5) витяг із Закону України «Про управління об'єктами державної власності» на 5 арк.;

6) Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» на 22 арк.;

7) витяг із Закону України «Про національну безпеку України» на 3 арк.;

8) витяг з Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50

відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, на 4 арк.;

9) витяг з Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142, на 1 арк.;

10) Рішення Конституційного Суду України від 8 липня 2016 року № 5-рп/2016 у справі № 1-27/2016 на 5 арк.;

11) Рішення Конституційного Суду України від 10 червня 2003 року № 11-рп/2003 у справі № 1-11/2003 на 4 арк.;

12) Рішення Конституційного Суду України від 29 вересня 2009 року № 22-рп/2009 у справі № 1-45/2009 на 6 арк.;

13) Рішення Конституційного Суду України від 13 червня 2019 року № 5-р/2019 у справі № 1-17/2018(5133/16) на 10 арк.;

14) Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 у справі № 1-33/2004 на 14 арк.;

15) Рішення Конституційного Суду України від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019 (3426/19) на 9 арк.;

16) Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018 у справі № 1-6/2018 на 18 арк.;

17) Рішення Конституційного Суду України від 1 квітня 2008 року № 4-рп/2008 у справі № 1-8/2008 на 13 арк.;

18) Рішення Конституційного Суду України від 17 березня 2005 року № 1-рп/2005 в справі № 1-10/2005 на 11 арк.

19) копія посвідчення народного депутата України Власенка С.В. на 1 арк.

ДОДАТОК ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності)

окремих положень Господарського кодексу України, Закону України «Про управління об'єктами державної власності», Порядку визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та Вимог до незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення	Підпис
1.	Тимощенко Ілія Володимирівна	162	
2.	Зласенко Сергій Володимирівич	170	
3.	Дзюбенко Вадим Євгенович	185	
4.	Кириленко Тетяна Дмитрівна	167	
5.	Лавринович Валентин Олександрович	164	
6.	Пузосук Дмитро Вікторович	182	
7.	Кобещинський Володимир Іванович	184	
8.	Цимбалюк Мир. Мир.	176	
9.	Валенко Михайло Іванович	181	
10.	Кучеренко Олександр Сергійович	179	
11.	Іванович Дмитро Іванович	180	
12.	Абдуллін Олександр Рахматович	172	
13.	Курманов Жан Іванович	173	
14.	Коромаків Дмитро Іванович	168	
15.	Тарута С. О.	167	
16.	Ширин А. І.	183	
17.	Демідов Віталій Юрійович	177	

17 (сімнадцять) підписів

**Продовження додатку до конституційного подання
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
окремих положень Господарського кодексу України, Закону України «Про
управління об'єктами державної власності», Порядку визначення та затвердження
кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних
унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються
до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50
відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету
Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та Вимог до незалежного члена
наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства,
у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі,
затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142**

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення	Підпис
18	Бонтеюко Федор Іванович	324	
19	М'ялик В.М.	356	
20	Цоббівець І.А.	308	
21	Оценко Д.В.	401	
22	Білозур Л.М.	270	
23	Кучер М.І.	232	
24	Лубинська О.В.	267	
25	Колесніченко І.В.	305	
26	Кіссе І.І.	343	
27	Руденко С.І.	399	
28	Мельничко С.А.	286	
29	Шемоболов Ю.Н.	346	
30	Константинович І.М.	238	
31	Василий Т.А.	231	
32	Турчак І.К.	277	
33	Бондар В.В.	392	

16/сістмардуть/підписів

Продовження додатку до конституційного подання
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
окремих положень Господарського кодексу України, Закону України «Про
управління об'єктами державної власності», Порядку визначення та затвердження
кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних
унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та обираються
до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50
відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету
Міністрів України від 10 березня 2017 року № 143, та Вимог до незалежного члена
наглядової ради державного унітарного підприємства та господарського товариства,
у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі,
затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 142

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення	Підпис
34	Каленков А.І.	407	
35	Стороженко А.К.	299	
36	Дудневич А.В.	327	
37	Kim A.S.	328	
38	Брихоренко Б.В.	411	
39	Колесніченко М.	299	
40	Алахаєв Р.В.	315	
41	Вельможинський А.	313	
42	Варков О.І.	312	
43	Бабенко М.В.	296	
44	Гетьманко В.В.	272	
45	Купчик О.І.	347	
46	Геміря Григорій Мельханович	769	
47	Камуранов М.	166	
48	Бондарев К.А.	175	
49	Всього 48 (сорок вісім) підписю		
50.	незалежних депутатів України		

Голова Апарату Верховної Ради України

Г.П. Пашиткова
04.06.2020р.